

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО

УДК 347.2/3

П. Д. Гуйван

кандидат юридичних наук,
заслужений юрист України, докторант
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРАВА СУБ'ЄКТА ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У ПРОЦЕСІ ЇХ ОБРОБКИ

Наукове дослідження присвячене проблемам реального захисту права особи у процесі збирання, обробки, передачі її персональних даних. Проаналізовано стан національного законодавства в цій сфері. Встановлено, що рівень його розроблення досить низький і не відповідає європейським стандартам. Наведено конкретні приклади неналежного та несправедливого правозастосування загальних засад в українській правовій системі. Надано рекомендації щодо подальшого цивілізаційного поступу під час правового регулювання цього питання.

Ключові слова: персональні дані, право людини на приватність.

Постановка проблеми. Відповідно до ст. 32 Конституції України ніхто не може зазнавати втручання у своє особисте та сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Інформація визнається персональною, якщо вона ідентифікує людину, тобто містить про неї будь-які відомості безпосередньо. Персональною є також інформація, яка хоча й не дає змоги ідентифікувати людину безпосередньо, але дає можливість зробити це шляхом проведення подальших досліджень. Ідентифікація людини має на меті встановлення того факту, що ідентифікована людина відрізняється від усіх інших.

Основні принципи міжнародного правового інструментарію, що забезпечують повагу до приватного життя людини в сенсі недоторканості її персональних даних, формально відтворені у національному Законі «Про захист персональних даних» (далі – Закон). Наприклад, у ст. 6 цього Акта вказується, що обробка персональних даних здійснюється для конкретних і законних цілей, визначених за згодою суб'єкта

персональних даних, або у випадках, передбачених законами України, у порядку, встановленому законодавством. Подібна обробка здійснюється відкрито та прозоро із застосуванням засобів та у спосіб, що відповідають визначеним цілям такої обробки. Персональні дані мають бути точними, достовірними та оновлюватися в міру потреби, визначеної метою їх обробки. Склад і зміст персональних даних мають бути відповідними, адекватними та не надмірними стосовно визначеної мети їх обробки. У разі зміни визначеної мети обробки персональних даних на нову мету, яка є несумісною з попередньою, для подальшої обробки даних володілець персональних даних повинен отримати згоду суб'єкта персональних даних на обробку його даних відповідно до зміненої мети. Менш урегульованими залишаються відносини щодо доступу суб'єктів персональних даних до зібраної та оброблюваної інформації про себе. Залишаються не зовсім конкретними зобов'язання володільців і розпорядників персональних даних стосовно інформування особи про збирання, поширення такої інформації та про порушення в цій сфері, немає належно розробленого механізму отримання згоди суб'єкта на обробку його персональних даних. За таких обставин особа, чії дані обробляються, опиня-

ється у нерівному становищі, її юридичні можливості щодо захисту від зловживань є вкрай малими та не адекватними рівню загроз. Аби у належний спосіб захистити дані особистого характеру, має бути напрацьована відповідна правозастосовна практика, але вона в Україні відсутня. Для того, щоб демократичні та гуманні принципи справедливого використання та захисту персональних даних реально запрацювали на теренах нашої держави, треба у процесі їх застосування зважати на європейську практику.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Науковому дослідженню проблематики, пов'язаної зі збором, обробкою, передачею та захистом персональних даних, присвячені роботи таких учених, як І. Городиський, І. Бачило, А. Марущак, В. Іванський, А. Пазюк, Т. Обуховська, Д. Павленко, А. Тунік, В. Цимбалюк, М. Швець та інші. Водночас зазначені праці зосередили увагу переважно на питаннях нормативного регулювання вказаних відносин. Практично не дослідженим залишається стан конкретних взаємин, не вивчалось співвідношення юридичних можливостей сторін у площині володілець персональних даних – суб'єкт даних. Відтак у літературі відсутній критичний аналіз цих взаємодій, особливо в контексті їх нормативного та судового забезпечення правилами національної правової системи в її доктринальному порівнянні з міжнародним законодавством і правозастосовною практикою.

Тож **метою статті** є здійснення наукового аналізу українських національних підходів до захисту інформації про особу в конкретному практичному вимірі та з огляду на те, що наше законодавство й судова система перебувають лише на початковому етапі цього процесу, розробити, ґрунтуючись на європейському досвіді, наукові рекомендації щодо подальшого поступу в цій царині.

Виклад основного матеріалу. Ст. 32 Основного Закону в сенсі розуміння персональних даних була роз'яснена у рішенні Конституційного Суду України (далі – КСУ) у справі щодо офіційного тлумачення ст. ст. 3, 23, 31, 47, 48 Закону України «Про інформацію» та ст. 12 Закону України «Про прокуратуру» (справа К.Г. Устименка). У рішенні, зокрема, вказується, що в нашій державі мають місце порушення права людини на доступ до персональних даних. При цьому КСУ встановив «наявність у нормативно-правовій базі в частині інформаційних правовідносин нечітко визначених, колізійних

положень і прогалин, що негативно впливає на забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина» [1, п. 2].

Нинішнє жваве розширення торгового, промислового, культурного, ділового та соціального обороту неодмінно викликає необхідність зростання обсягу збирання й обробки персональних даних у всіх сферах життя. Це об'єктивний чинник. Для того, аби ідентифікувати певну особу, тобто безпомилково виділити її серед інших, необхідно, як правило, отримати та відобразити на певному носіїві ім'я, прізвище, по батькові, дані та реквізити документа, що посвідчує особу, часто також потрібен ідентифікаційний номер фізичної особи. За певних обставин особа може бути ідентифікована за наявності більшої чи меншої кількості персональної інформації чи певного об'єму інших відомостей. Наприклад, під час прийняття працівника на роботу можуть вимагатися водійське посвідчення (коли діяльність буде пов'язана з управлінням транспортним засобом), диплом (за наявності таких кваліфікаційних вимог) тощо. Але разом із зростанням обігу даних також об'єктивно збільшуються ризики та конкретні загрози незаконного використання особистої інформації всупереч інтересам, правам і свободам носія.

За приписом Закону України «Про захист персональних даних», обробка персональних даних – це будь-яка дія або сукупність дій, таких як збирання, реєстрація, накопичення, зберігання, адаптування, зміна, поновлення, використання та поширення (розповсюдження, реалізація, передача), знеособлення, знищення персональних даних, зокрема з використанням інформаційних (автоматизованих) систем. Це національне правило дещо відрізняється від європейського законодавства, у якому поняття «обробка» та «передача» персональних даних, зокрема й у транскордонному напрямі – за суттю дещо різні явища. Справді, передача інформації про особу як за методами діяльності, так і за призначенням суттєво відрізняється від загальних правил обробки даних. Скажімо, передача повинна брати до уваги інтереси та правовий статус третьої особи, тоді як під час збору, зберігання, охорони такого застереження немає. Передача персональних даних також у багатьох випадках передбачає необхідність їх знеособлення, тобто вилучення відомостей, які дають змогу прямо чи опосередковано ідентифікувати особу. Такого обов'язку не має особа,

що збирає та обробляє дані. Тож вважаємо, що в українському законодавстві в цій сфері треба виокремити передачу даних про особу в окрему правову категорію та забезпечити спеціальний правовий інструментарій для опосередкування вказаної сторони інформаційної діяльності.

Законодавство України про захист персональних даних не ототожнює поняття володільця і розпорядник персональних даних, хоча здебільшого ці функції все ж може виконувати одна особа. Володільць – це фізична або юридична особа, яка визначає мету обробки персональних даних, встановлює склад цих даних і процедури їх обробки, якщо інше не визначено законом (ст. 2 Закону). Інакше кажучи, володільцем персональних даних є той суб'єкт, у чиєму розпорядженні фактично перебувають персональні дані впродовж певного часу. Та ж стаття Закону визначає, що розпорядником персональних даних вважається фізична чи юридична особа, якій володільцем персональних даних або законом надано право обробляти ці дані від імені володільця. Володільць персональних даних може доручити обробку персональних даних розпоряднику відповідно до договору, укладеного в письмовій формі. При цьому розпорядник персональних даних може обробляти персональні дані лише з метою і в обсязі, що визначені в договорі. Коло таких осіб в окремих випадках може бути нормативно обмежене. Наприклад, розпорядником персональних даних, володільцем яких є орган державної влади чи орган місцевого самоврядування, крім цих органів, може бути лише підприємство державної або комунальної форми власності, що належить до сфери управління цього органу.

Але незалежно від того, охоплюється поширення та передача персональних даних правовими конструкціями, притаманними загальним підходам щодо їх обробки, чи ні, діяльність, пов'язана з даними про особу, має бути спрямована на цілковите гарантування основоположного права на приватне життя, що передбачає й право на захист персональних даних. У цьому сенсі охороняються різноманітні повноваження суб'єкта даних. Зважаючи на загальні засади справедливості, обробка персональних даних має здійснюватися відкрито та прозоро із застосуванням засобів та у спосіб, що відповідають визначеним цілям такої обробки (п. 2 ч. 1 ст. 6 Закону). З цього випливає інший важливий принцип, покликаний забезпечити

права суб'єкта даних: обробка повинна регламентуватися зрозумілими та доступними правилами, а особа мусить знати про обробку її персональних даних, мати відомості про те, які дані обробляються, та про зміст такої обробки, а також мати певні можливості щодо контролю цієї діяльності. Вказані права закріплені в п.п. 1, 2 ч. 2 ст. 8 Закону, а у вигляді обов'язків володільця відтворені в ч. 2 ст. 12 цього Акта. Отже, володільць персональних даних зобов'язаний автоматично надавати суб'єкту певну інформацію про обробку персональних відомостей про нього, зокрема повідомляти про володільця персональних даних, склад і зміст зібраної інформації, права суб'єкта даних, мету їх збору та осіб, яким передаються його персональні дані. Подібні права та обов'язки учасників цих відносин забезпечують гарантії захисту права на приватність у сенсі охорони персональних даних особи, позаяк лише знаючи про факт збору та обробки, а також про зміст даних, вона зможе реально їх захистити від зловживань. Названа інформація повідомляється суб'єкту в момент збору персональних даних, якщо персональні дані збираються в суб'єкта персональних даних, або протягом тридцяти робочих днів із дня збору персональних даних в інших випадках.

Ось саме практичний стан інформаційних відносин у цій площині викликає найбільше занепокоєння науковців та інших правників. Адже завдяки невизначеності законодавства та відсутності в ньому будь-яких важелів, покликаних забезпечити дієвість та ефективність коментованого юридичного припису, а також відсутність хоча б якоїсь відповідальності призводять до повсюдних зловживань із боку володільців і розпорядників персональних даних. Особи, чиї дані обробляються, не лише позбавлені практичної можливості отримати інформацію про зміст зібраних даних про них, досить часто вони просто не знають про сам факт такої обробки. Звісно, треба погодитися з тезою, що не кожен випадок збору інформації має бути доведений до відома суб'єкта даних [2, с. 79–80], але такі винятки повинні чітко оговорюватися в законі. Скажімо, це може бути обумовлено специфікою проведення оперативно-розшукової діяльності чи вчинення певних слідчих дій, у процесі яких збирається інформація про конкретного суб'єкта. В іншому разі кожен володільць зобов'язаний повідомляти особу про обробку її персональних даних. При цьому саме володільць мусить доводити,

що він здійснив усі необхідні заходи, аби надати відповідне повідомлення. Тож те, що особа не обізнана із самим фактом збору та обробки її персональної інформації, має презумуватися, а тягар доведення протилежного покладатися на володільця даних. І такий підхід повинен бути закріплений у чинному законодавстві, що регулює ці взаємини.

Ще більше проблем виникає, коли людина забажає ознайомитися із змістом зібраних даних про неї. Адже лише знаючи про зміст персональних даних, особа може фізично здійснити своє невід'ємне право на їх захист у разі порушення. Власне, володільць зобов'язаний здійснювати облік операцій, пов'язаних з обробкою особистої інформації та доступом до них суб'єктів даних [3, п. 3.11]. Але не відкрию секрету, коли скажу, що, користуючись практичною безкарністю, володільці та розпорядники персональних даних здебільшого просто нехтують відповідним обов'язком. І справді, що їм може зробити суб'єкт даних? У кращому разі – через тривалий час у судовому порядку буде зобов'язано володільця надати необхідну інформацію, але, як правило, на той момент або інформація вже буде застарілою, або питання взагалі втратить актуальність. Випадки ж відшкодування збитків, пов'язаних із ненаданням персональної інформації, в українській судовій практиці не спостерігалися. Наприклад, у справі № 553/3599/15-ц всі судові інстанції України взагалі відмовили працівнику у наданні йому доступу роботодавцем до даних, які останній збирав про місце перебування працівника [4]. Таке рішення було мотивоване тим, що законодавство про захист персональних даних не поширюється на трудові відносини?!

Тим часом Європейський суд із прав людини (далі – ЄСПЛ) займає досить тверду та послідовну позицію, за якою поняття захисту персональних даних як елемент права на приватне життя не може мати звуженого тлумачення. Воно охоплює всі сфери життя та діяльності, коли відбуваються вчинки із приватною інформацією про людину. У своїх рішеннях ЄСПЛ постійно підкреслює, що обробка інформації про приватне життя особи належить до сфери регулювання ст. 8 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод (рішення у справах «Ротару проти Румунії» [5, п. 43], «Ліндер проти Швеції» [6, п. 47]). І навіть зберігання володільцем подібної інформації становить втручання у права, гарантовані ст. 8 Конвенції, незалежно

від того, як вказана інформація використовуватиметься надалі (рішення у справі «Копп проти Швейцарії» [7, п. 45]). Також за прецедентною практикою Європейського суду серйозним порушенням права особи на приватність є ненадання їй доступу до зібраних та оброблюваних даних про неї. Наприклад, у рішенні у справі «Гаскін проти Сполученого Королівства» було визнано незаконним обмеження доступу особи до її персональних даних – документів щодо виховання дитини опікуном [8, п. 49].

Звичайно, спеціальне законодавство може передбачати випадки, коли право на доступ до особистих персональних даних може бути обмежене як для суб'єкта даних, так і для третіх осіб. Скажімо, з метою захисту інтересів суспільства можливе запровадження подібних обмежень у період дії надзвичайного чи воєнного стану. Обмеження в доступі можуть стосуватися й окремих так званих чутливих даних. Наприклад, попри те, що, за загальним правилом, пацієнт, який досяг повноліття, має право на отримання достовірної та повної інформації про стан свого здоров'я, якщо інформація про хворобу пацієнта може погіршити стан його здоров'я або погіршити стан здоров'я інших фізичних осіб, зашкочити процесові лікування, медичні працівники мають право надати неповну інформацію про стан здоров'я пацієнта, обмежити можливість їх ознайомлення з окремими медичними документами тощо [9, ч. 1, 4 ст. 39]. У цьому разі подібні застереження встановлені законом, тож вони переслідують легітимну мету, є необхідними для її досягнення, відтак вони виправдані. Загальні підстави обмежень прав суб'єкта даних визначені у ст. 25 Закону. Але вказаний перелік страждає від розмитості формулювань і неконкретності. Справді, він має суспільну необхідність, але повторимо, що подібні випадки мусять бути чітко вказані в законі. І не у вигляді гумових категорій на кшталт загрози авторитету правосуддя, а у вигляді конкретних ситуацій. Це є нагальним завданням національної правотворчої влади, аби наблизитися в царині захисту персональних даних до демократичних європейських вимірів.

Якщо особиста інформація про особу не підпадає під обмеження, встановлені у ст. 25 Закону, право доступу до своїх персональних даних, згідно з яким вона має знати, ким та як обробляються її персональні дані, а також їхній склад і зміст, є абсолютним і повинно реалізовуватися та захищатися. Суб'єкт персональних даних

у контексті його здійснення може звернутися із запитом до володільця інформації та має право отримати у відповідь на запит відповідну інформацію. Детально дані повноваження прописані у ст. 8 Закону. За приписами цієї норми, суб'єкт персональних даних, крім права на доступ до них, також має право знати про джерела збирання, місцеперебування своїх персональних даних, мету їх обробки, місцеперебування або місце проживання (перебування) володільця чи розпорядника персональних даних або дати відповідне доручення щодо отримання цієї інформації уповноваженим ним особам, крім випадків, встановлених законом; отримувати інформацію про третіх осіб, яким передаються його персональні дані. Відповідно, володільць повинен виконати кореспондуючі обов'язки – надати повну та об'єктивну інформацію, включно з документами, що її підтверджують.

Володільць персональних даних протягом десяти робочих днів зобов'язаний повідомляти суб'єкта про передачу його даних третій особі, якщо інше не передбачено законом. Під «іншим» ч. 2 ст. 21 Закону вказує встановлені нею випадки передачі персональних даних за запитами під час виконання завдань оперативно-розшукової чи контррозвідувальної діяльності, боротьби з тероризмом; виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування своїх повноважень, передбачених законом; здійснення обробки персональних даних в історичних, статистичних чи наукових цілях; повідомлення суб'єкта персональних даних відповідно до вимог ч. 2 ст. 12 цього Закону. Право доступу суб'єкта до своїх персональних даних, які зібрані та обробляються, нерозривно пов'язане з його повноваженням на виправлення, видалення та блокування даних. У загальному вигляді це повноваження сформульовано в ч. 2 ст. 8, а конкретизовано у ст. ст. 20, 21 Закону. Зокрема, за правилом ч. 3 ст. 21 про зміну, видалення чи знищення персональних даних або обмеження доступу до них, володільць персональних даних протягом десяти робочих днів мусить повідомити суб'єкта даних, а також суб'єктів відносин, пов'язаних із персональними даними, яким ці дані було передано.

Особа, чії дані зібрані та обробляються, має право також заперечувати проти обробки із посиланням на вагомий та легітимний особисті обставини, а також проти автоматизованого індивідуального рішення щодо нього та обробки персональних даних із метою здійснення цільо-

вого маркетингу. Реалізація зазначених повноважень відбувається шляхом звернення до володільця з вимогою виправити відомості, якщо вони не відповідають дійсності, або привести їх в актуальний стан. Володільці чи розпорядники персональних даних зобов'язані вносити зміни до персональних даних на підставі вмотивованої письмової вимоги суб'єкта персональних даних. Зміна персональних даних, які не відповідають дійсності, проводиться невідкладно з моменту встановлення невідповідності (ч. 1, 3 ст. 20 Закону). Вимога до володільця також може стосуватися зміни або знищення своїх персональних даних будь-яким володільцем і розпорядником персональних даних, якщо ці дані обробляються незаконно чи є недостовірними. При цьому персональні дані мають бути видалені або знищені, якщо закінчився строк їх зберігання, коли правовідносини між суб'єктом персональних даних і володільцем чи розпорядником припинилися, якщо інше не передбачено законом, а також якщо вони зібрані з порушенням вимог Закону. Як бачимо, принаймні в законодавчому плані зроблене намагання надати правовий захист особі шляхом припинення обробки її персональних даних у разі, коли особисті інтереси індивідуума превалюють над інтересами володільця стосовно обробки даних. У цьому сенсі залишається зробити небагато, але це має суттєве значення – досягти належного правозастосування та адаптації цього принципу до національного правового поля.

Ще одним чинником, покликаним забезпечити належні демократичні та справедливі гарантії прав особи на захист персональних даних, є юридична необхідність для володільця отримати її згоду. Згідно з ч. 5 ст. 6 Закону, обробка персональних даних здійснюється виключно на підставі згоди особи або закону. У свою чергу, Закон може дозволити володільцеві обробку персональних даних тільки для здійснення його легітимних повноважень із законною метою. В європейському законодавстві такий принцип має давнє закріплення й досить детально конкретизований його зміст. Наприклад, на підставі Закону можуть оброблятися персональні дані задля захисту життєво важливих інтересів суб'єкта цих даних; у разі виникнення потреби захисту законних інтересів володільців персональних даних, третіх осіб, крім випадків, коли суб'єкт персональних даних вимагає припинити обробку його персональних даних та якщо потреби захисту персональних даних переважа-

ють такий інтерес [10, ст. 6]. Людина може відкликати свою згоду на обробку персональних даних. Після закінчення вказаного строку чи відкликання згоди, якщо у володільця немає інших підстав для обробки даних, будь-яка подальша обробка буде незаконною. Але, зважаючи на зміст п. 11 ч. 2 ст. 8 Закону, навіть якщо строки обробки, що були обумовлені сторонами, не закінчилися, а особа відкликає згоду, обробка має припинитися, а зібрані дані треба видалити.

У разі виникнення спорів щодо законності обробки особистої інформації факт наявності згоди суб'єкта даних має доводити саме володільць. Тож він повинен зберігати документи, щоб за потреби підтвердити наявність згоди особи чи договір на обробку персональних даних. На жаль, в українському правовому середовищі ця, здавалося б, цілком однозначна та зрозуміла теза піддається значній обструкції з боку володільців і розпорядників персональних даних. Вони використовують неоднозначність і неконкретність національного законодавства в цьому аспекті, отримуючи необхідний для себе результат. Наприклад, більшість володільців вважає, що у разі виконання встановлених законодавством чи делегованих повноважень щодо обробки індивідуальної інформації про особу згода суб'єкта може бути усною. А відтак у разі виникнення спору встановити її наявність чи відсутність практично неможливо. Інші вказують, що знання самої особи про факт обробки її даних автоматично означає надання на це згоди, позаяк вона не заявила про інше.

Водночас у Європі це питання кардинально вирішене в інший спосіб. Наприклад, визначено, що надання згоди необхідно подавати у формі, яка чітко відрізняється від інших питань, у зрозумілій і доступній формі з використанням чітких і простих формулювань. Отже, згода суб'єкта персональних даних на їх обробку, передачу тощо має бути виражена в ясному та недвозначному й цілком зрозумілому вигляді. Інакше, вважається, що вона відсутня [10, ст. 7]. Такий ось підхід яскраво демонструє, що європейська спільнота надає переваги в захисті конкретній особі перед інтересами суспільства та держави. У нашій Конституції, здавалося б, також нині акценти робляться на домінуванні особистих інтересів над загальнодержавними. Останні за ідеєю мусять забезпечити належну реалізацію перших. Це так відбувається в теорії. На прак-

тиці ж у національному правовому полі поки що головними в цій царині залишаються інтереси володільців персональних даних, значна частина яких є державними установами. З огляду на цей постулат вибудовується й нечисленна судово-практика. Це є серйозною проблемою української правової системи, яку необхідно нагально вирішувати, аби наблизитися до європейських і світових стандартів у цій сфері діяльності.

Висновки і пропозиції. З проведеного дослідження можемо зробити певні висновки. Для досягнення справедливого та гуманного поступу у сфері захисту персональних даних, перш за все, необхідно доповнити відповідне національне законодавство окремими нормативними актами, які надають конкретики загальним принципам, позначеним у Законі України «Про захист персональних даних». Мають бути чітко та зрозуміло визначені підстави обробки персональних даних. У спеціальних актах неприпустиме застосування таких розмитих правових категорій у ролі підставності обробки, як потреба у реалізації законного інтересу, необхідність виконання повноважень, передбачених законом тощо. Вони повинні мати реальну розшифровку із зазначенням конкретних напрямів і цілей такої діяльності.

Також на потребі дня розроблення чіткого визначення поняття згоди особи на обробку її персональних даних. Існуюче тлумачення ст. 2 Закону стосовно того, що передумовою згоди є поінформованість особи, нікуди не годиться. Воно передбачає можливості різного тлумачення та застосування які зазвичай здійснюються, далєбі, не на користь людини. Поінформованість як правовий чинник, звісно, має велике значення для дотримання прав і свобод носія права на особисту інформацію. Але вона є складовим елементом інших механізмів, таких, які передбачають і забезпечують можливість знати про обробку персональних даних, мати відомості про те, які дані обробляються та про зміст такої обробки. Водночас згода суб'єкта персональних даних на їх обробку, передачу тощо має бути виражена письмово в ясному та недвозначному й цілком зрозумілому вигляді. Також нагальним є вирішення питання про посилення відповідальності володільців і розпорядників персональної інформації за порушення прав суб'єкта персональних даних, передусім за ненадання до неї доступу.

Список використаної літератури:

1. Рішення Конституційного Суду України у справі щодо офіційного тлумачення статей 3, 23, 31, 47, 48 Закону України «Про інформацію» та статті 12 Закону України «Про прокуратуру» (справа К.Г. Устименка). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-97>.
2. Бем М.В., Городиський І.М., Саттон Г., Родіоненко О.М. Захист персональних даних: правове регулювання та практичні аспекти: наук.-практ. посібник. К.: К.І.С., 2015. 220 с.
3. Типовий порядок обробки персональних даних. Затверджений наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 8 січня 2014 р. № 1/02-14. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v1_02715-14.
4. Справа № 553/3599/15-ц. Архів Ленінського районного суду м. Полтави за 2015 р.
5. Рішення ЄСПЛ від 4 травня 2000 р. у справі «Ротару проти Румунії» (Rotaru v. Romania), заява № 28341/95, URL: <https://swarb.co.uk/rotaru-v-romania-echr-4-may-2000/>.
6. Рішення ЄСПЛ від 26 березня 1987 р. у справі «Ліндер проти Швеції» (Leander v. Sweden), заява № 9248/81, URL: <https://swarb.co.uk/rotaru-v-romania-echr-4-may-2000/>.
7. Рішення ЄСПЛ від 25 березня 1998 р. у справі «Копп проти Швейцарії» (Kopp v. Switzerland), заява № 23224/94. URL: <http://www.servat.unibe.ch/dfr/em232249.html>.
8. Рішення ЄСПЛ від 7 липня 1989 р. у справі «Гаскін проти Сполученого Королівства» (Gaskin v. The United Kingdom), заява №10454/83. URL: <http://www.juridischeuitspraken.nl/19890707EHRMGaskin.pdf>.
9. Основи законодавства України про охорону здоров'я. Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
10. Регламент (ЄС) 2016/679 Європейського парламенту та Ради від 27 квітня 2016 р. про захист фізичних осіб стосовно обробки персональних даних та щодо вільного переміщення таких даних та скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальні положення про захист даних) URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/es-2016679.pdf>

Гуйван П. Д. Права суб'єкта персональних даних в процесі їх обробки

Научное исследование посвящено проблемам реальной защиты права человека в процессе сбора, обработки, передачи его персональных данных. Проанализировано состояние национального законодательства в этой сфере. Установлено, что уровень его разработки довольно низкий и не отвечает европейским стандартам. Приведены конкретные примеры ненадлежащего и несправедливого применения общих принципов в украинской правовой системе. Даны рекомендации по дальнейшему цивилизационному развитию в сфере правового регулирования данного вопроса.

Ключевые слова: персональные данные, право человека на приватность.

Guyvan P. D. Rights of the subject of personal data during processing

Scientific research is devoted to the problems of real protection of human rights in the process of collecting, processing, transferring his personal data. The state of national legislation in this sphere is analyzed. It is established that the level of its development is rather low and does not meet European standards. Specific examples of improper and unfair application of general principles in the Ukrainian legal system are given. Recommendations are given on further civilizational development in the sphere of legal regulation of this issue.

Key words: personal data, human right to privacy.